

ЕМЕРДЖЕНТНІ ІНФЕКЦІЇ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ

Філімонова Н.І.*; Гейдеріх О.Г.*; Набока В.Ю.**; Філімонов І.О.***, Каленіченко І.О.*

*Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

**Білоруський державний медичний університет, м. Мінськ, Білорусь

***Харківська ВСП, м. Харків, Україна

Актуальність. На сьогодні стан інфекційної патології набуває вельми актуального значення, враховуючи появу нових інфекційних збудників, чи виявлення вже відомих мікроорганізмів, але з новими біологічними властивостями. Такий стан, згідно визначення ВООЗ, називається емерджентність, а хвороби, які вони викликають – емерджентними. Відомо, що емерджентні хвороби (від англ. *emergensy* – надзвичайний, непередбачуваний) – це група особливо небезпечних хвороб людини, тварин та рослин (отруйних, інфекційних та інвазійних) з маловивченою етіологією, що створюють надзвичайні епідемічні, епізоотичні або епіфітотичні ситуації, відповідно, серед населення, у сільському, лісовому господарствах чи серед дикої природи. Зазначену групу захворювань розглядають як одну із основних загроз здоров'ю населення. Це обумовлюється тим, що більшість з цих хвороб спричиняють тимчасову або стійку втрату працездатності; потребують величезних фінансових витрат на профілактику, лікування, реабілітацію (а деякі вимагають терапії впродовж всього життя); негативно впливають на якість і тривалість життя та спричиняють передчасну смертність.

Мета. Визначити можливі фактори, що сприяють виникненню та поширенню емерджентних інфекцій.

Матеріали і методи. Проаналізувати дані наукової літератури та зробити узагальнення щодо стану вивчення даної проблеми.

Результати і висновки. У гуманній медицині на міжнародному рівні емерджентною вважається інфекція, що вперше виникла чи вперше визначена і має одну й більше наступних характеристик: є важкою щодо лікування (тобто, несприйнятлива до ліків), продовжує поширюватися, широко розповсюдилася географічно чи демографічно, є клінічно важкою чи смертельною, має новий спосіб передачі, загрожує здоров'ю людей на регіональному чи світовому рівнях. Згідно даних медичної статистики з 1407 інфекційних агентів людини 177 ідентифіковано як емерджентні – і 130 з них (73 %) є зоонотичними. Встановлено, що чинниками емерджентних захворювань найчастіше стають віруси й бактерії, які можуть бути занесені з імпортованими продуктами тваринництва, імпортованими тваринами або поширюються через дику фауну (африканська чума свиней, губчастоподібна енцефалопатія, бруцельоз, паратуберкульоз, високопатогенний грип птиці), або є новими, неописаними та не мають засобів профілактики (атипова пневмонія). Особливу небезпеку викликають все більш частіші контакти людини з птахами та тваринами, що створюють оптимальні умови для непередбачуваного пасирування в їх організмі з можливістю посилення вірулентності. Крім того персистування збудників в макроорганізмах може призводити до генетичних рекомбінацій як між генами самих збудників, так і між генами мікроорганізмів і клітин хазяїна. Історія інфектології доводить, що велика кількість інфекційних захворювань людини було передано від тварин. Процес перетворення зоонозних інфекцій в антропонозні має двоступінчастий характер. Перший крок пов'язаний з інтродукцією збудника в людську популяцію, що в більшості випадків веде до інфікування, та в подальшому (другий крок) трансмісії «нового» патогену серед інших членів популяції. Не менш важливу роль при цьому відіграє зміна ареалів розповсюдження особливо небезпечних інфекцій, в т.ч. – геморагічних гарячок, що спричинені вірусами Ебола, Західного Нілу, геморагічної гарячки з нирковим синдромом та ін. Яскравим прикладом цього стала епідемія пташиного, а згодом й свинячого грипу.

Враховуючи, актуальність зазначеної проблеми та біоризики при поширенні емерджентних інфекцій, слід приділити особливу увагу проблемі боротьби з особливо небезпечними емерджентними інфекціями на сучасному етапі й стати одним з пріоритетних напрямків для збереження здоров'я населенні Планети.